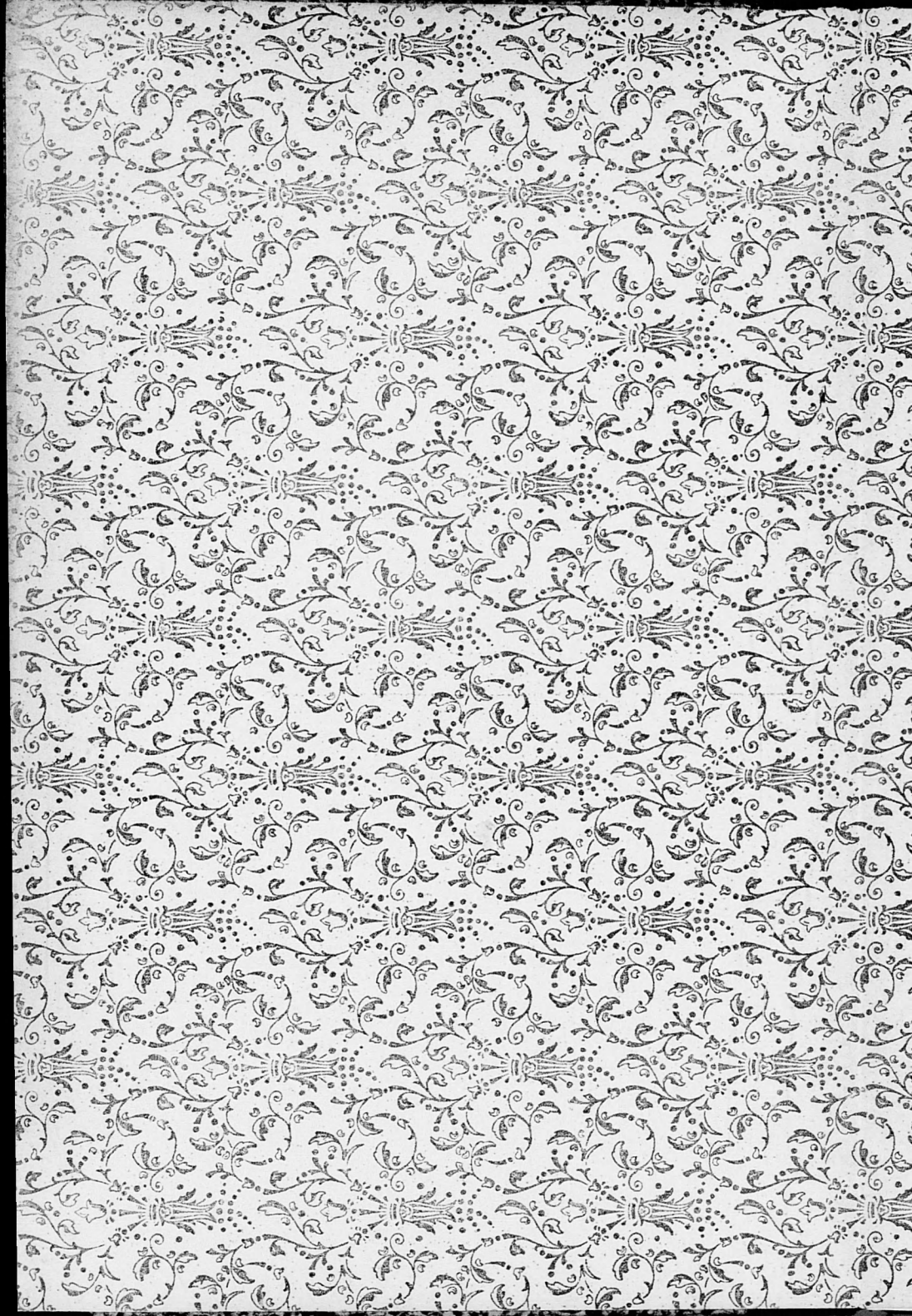
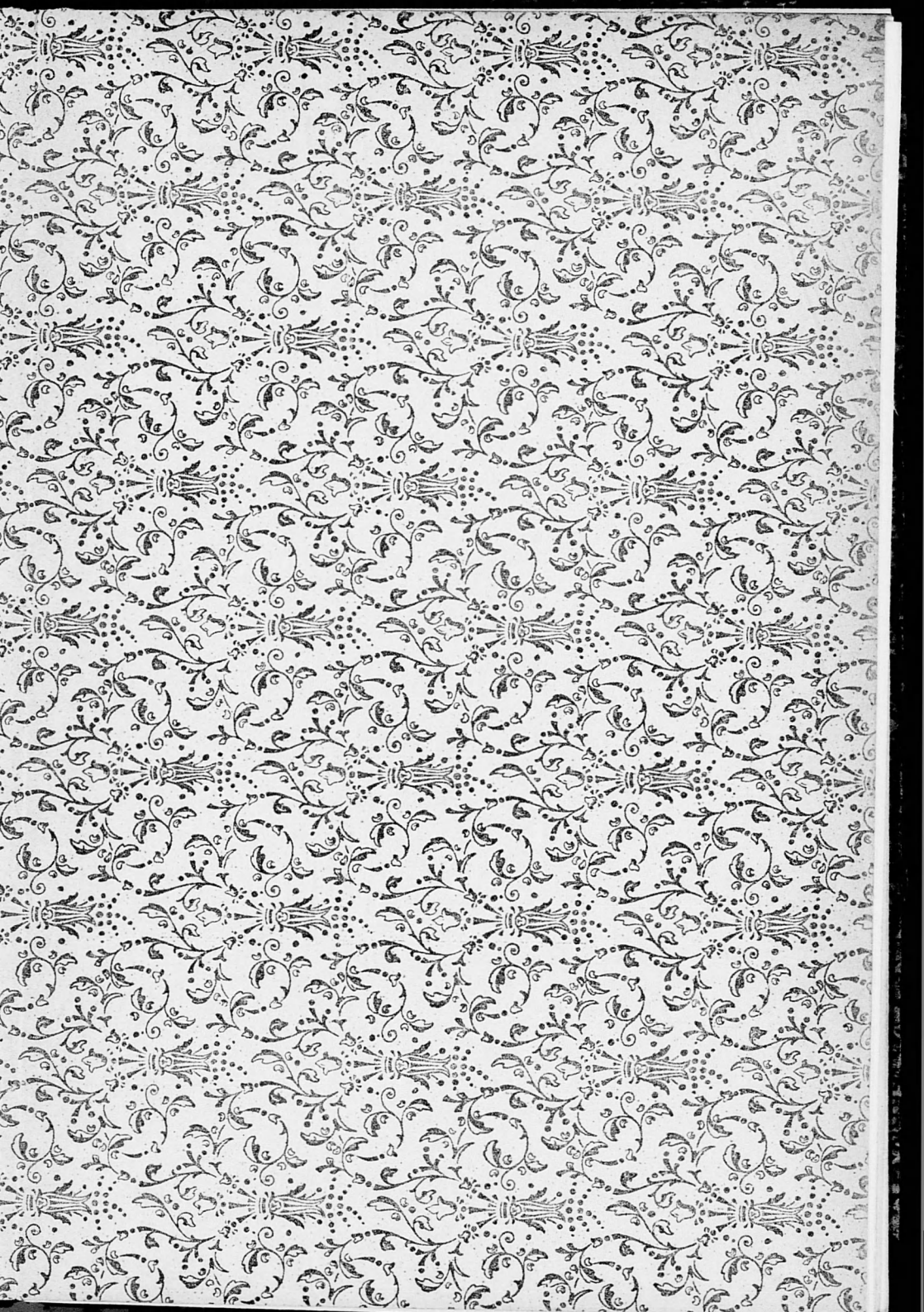
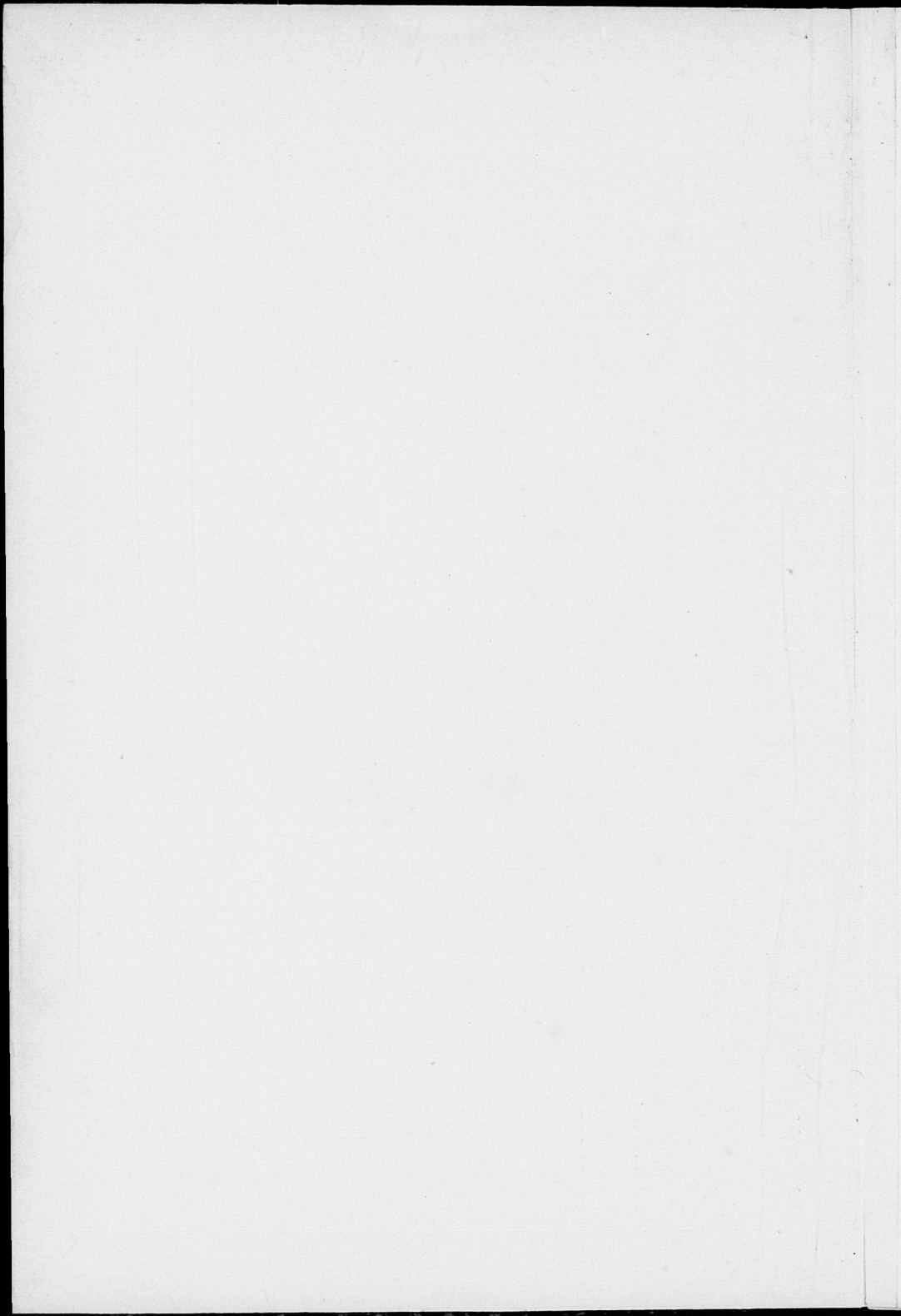

Vak 41

TRACTATUS
DE
CASIBUS RESERVATIS

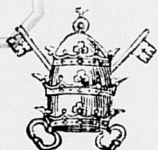
TUM
ROMANO PONTIFICI

TUM
EPISCOPO BUSCODUCENSI,

QUEM CONCINNAVIT

J. Pompen,
SEM. BUSCODUCENSIS PROF.

~~~~~  
Editio altera.  
~~~~~


St. Michiels-Gestel,
EX TYPOGRAPHIA DIOECESIS BUSCODUCENSIS
IN INSTITUTO SURDO-MUTORUM.

1898.

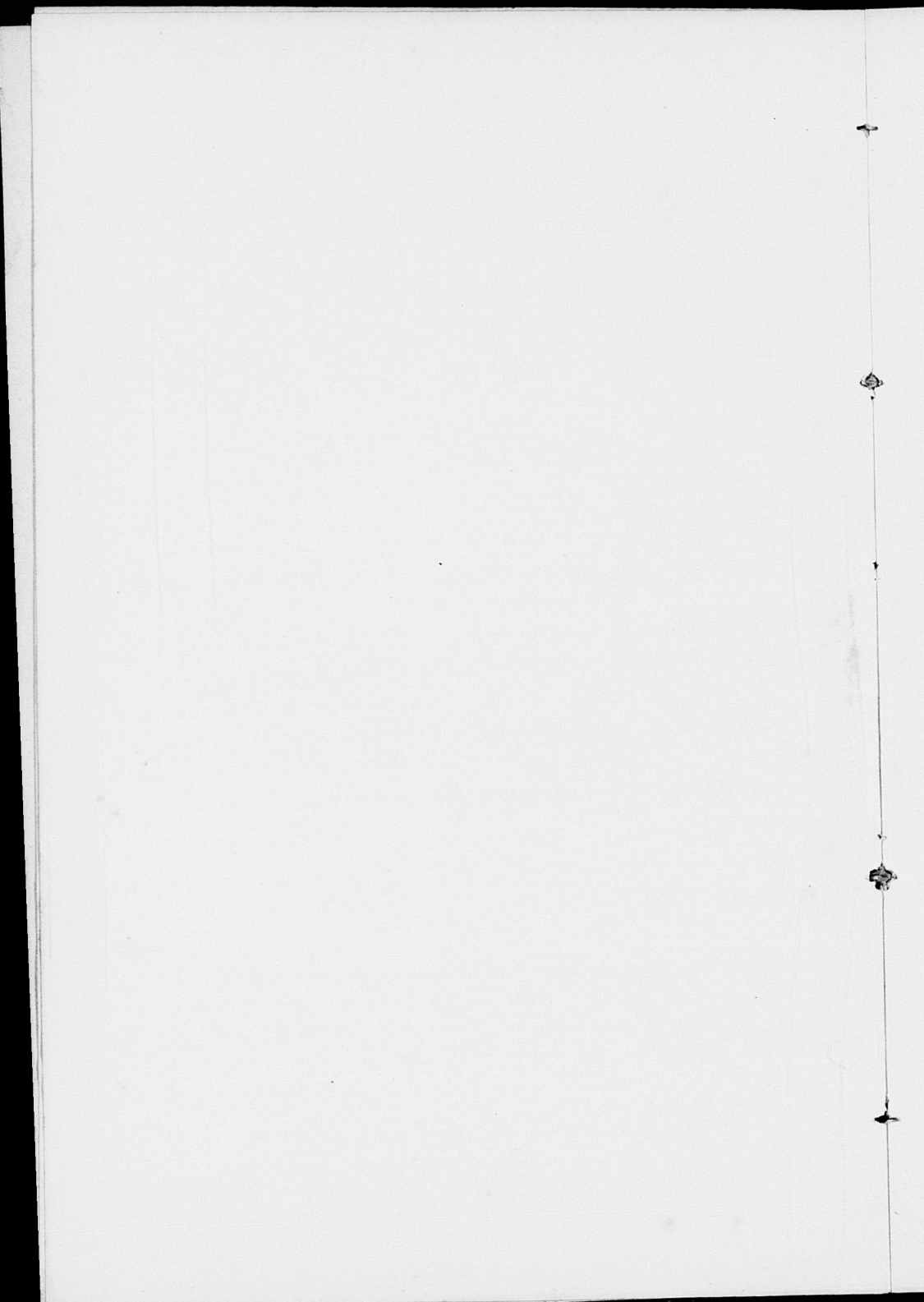
IMPRIMATUR.

Haaren, 13 Aug. 1898.

L. BERKVENs,
Libr. Cens.

ORDO TRACTATUS.

- PROCEMIUM. De jurisdictione ecclesiastica in genere. *n.* 1—13.
- CAPUT I. De reservationis natura et fine atque de reservandi potestate. *n.* 14—18.
- CAPUT II. De divisione casuum reservatorum. *n.* 19—22.
- CAPUT III. De casibus S. Pontifici et nostro Episcopo reservatis. *n.* 23—36.
- CAPUT IV. De conditionibus et cessatione reservationis. *n.* 37—45.
- CAPUT V. De absolutione a casibus reservatis. *n.* 46—57.

PROŒMIUM.

Quo perspicue magis ac composite quæ de casibus reservatis tradituri sumus intellectui appareant, quædam de jurisdictione ecclesiastica perstringuntur.

1. Quinam valide a peccatis absolvere possunt?

R. Soli sacerdotes legitime missi, sive legitima aucti jurisdictione.

2. Quotuplex jurisdictio hic præcipue notanda est?

R. 1. *Ratione fori*: jurisdictio fori externi et fori interni.

2. *Ratione extensionis*: jurisdictio universalis et particularis seu limitata.

3. *Ratione tituli*: jurisdictio ordinaria et delegata.

3. Quomodo differunt jurisdictio fori externi et fori interni?

R. 1. Jurisdictio **fori externi** primario et directe spectat ad *publicam* corporis fidelium utilitatem; hujusmodi est potestas *concedendi* facultatem prædicandi, absolvendi a peccatis et censuris.

2. Jurisdictio **fori interni** primario et directe respicit utilitatem *privatam* uniuscujusque fidelis. Hæc est duplex: fori *pœnitentialis* seu *sacramentalis*, quæ exerceri nequit nisi in sacramentali confessione, et fori *extrapœnitentialis* seu *extrasacramentalis*, quæ extra memoratam confessionem exerceri potest. Berardi *Comm. in jus eccl. t. I p. 42*, Craisson *Man. jur. n. 277, 278*, L. Ferraris *v. Forum n. 62*. Ejusmodi jurisdictio fori interni est facultas Evangelium prædicandi, facultas confessorii absolvendi a peccatis et censuris.

4. Absolutio a censuris data in foro interno valetne in foro externo?

R. Affirmative, si absolutio data est ab eo, cui (uti solet) facultas absolvendi pure et simpliciter facta est. Attamen duplex est exceptio: a) Si censura est publica; quo casu obstat scandalum, donec publice constet de censuræ absolutione, aut saltem de delinquentis confessione cum debita satisfactione. Suarez *De cens. disp. 7 sect. 5 n. 29, 30*. b) Si causa ad forum contentiosum est deducta; quo casu confessarius abstineat ab absolutione impertienda, donec reus absolutus fuerit in foro externo. Laymann *De cens. part. 1 cap. 7 n. 7*, Reiffenstuel *lib. V tit. 39 n. 233*. Cfr. Theol. Mechl. *Tract. de cens. p. 19, 20*.

Nota. De forma absolutionis agit Rit. Rom. p. 97 (*edit. Ultraj. anni 1879*). In foro interno confessarius utatur forma præscripta in absolutione sacramentali. *Ibid. p. 99*. Cfr. Lig. *lib. VII n. 116*, Aertnijs *lib. VII n. 33, 34*.

5. Quid est jurisdictio 1. universalis, 2. particularis?

R. Ad 1um Jurisdictio **universalis** est, quæ nullo constringitur limite, neque quoad personas, neque quoad loca, neque quoad materias. Talis competit S. Pontifici et Concilio œcumenico.

Ad 2um Jurisdictio **particularis** seu *limitata* est, quæ restringitur ad certas personas, ad certa loca, aut ad certam materiam, v. g. jurisdictio confessario concessa audiendi confessiones in diœcesi cum reservatione quorundam peccatorum et censurarum. Fusius *n. 14 sq.*

6. Quid est jurisdictio 1. ordinaria, 2. delegata?

R. Ad 1um Jurisdictio **ordinaria** est quæ alicui competit jure proprio, seu vi dignitatis, officii vel beneficii, cui cura animarum annexa est. Ejusmodi est jurisdictio Episcopi in suos diœcesanos, Prælati regularis in suos subditos, parochi in suos parochianos.

Ad 2um Jurisdictio **delegata** est, quam quis habet ex delegatione seu commissione immediata aut mediata illius qui jurisdictionem ordinariam possidet.

7. Quibus modis jurisdictio delegata acquiri potest?

R. Tribus modis: 1. Plerumque **ab homine** scripto, verbo aut alio signo externo. — 2. Aliquando **a jure** per legem vel decretum; ex qua jurisdictione omnes sacerdotes quoslibet pœ-

nitentes in periculo mortis constitutos absolvere possunt a quibusvis peccatis et censuris. Conc. Trid. *sess. 14 cap. 7 de pœnit.* Cfr. *n. 54.* — 3. Nonnumquam a consuetudine, ex qua confessarius in una tantum diœcesi jurisdictionem habens valide absolvit eos, qui ex aliena diœcesi ad ipsum veniunt. Fusius in Theol. Mechl. *Tract. de Sacr. Pœnit. n. 67.*

8. Quandonam Ecclesia jurisdictionem supplet?

R. 1. Certo supplet defectum jurisdictionis, si sacerdos habet titulum coloratum et adest communis populi error, quo sacerdos jurisdictionem habere putatur. Cfr. *l. c. n. 67 et 71.*

2. Quando sacerdos absolvit ex jurisdictione vere probabili in dubio juris, saltem si adest gravis aut rationabilis causa. Lig. *lib. VI n. 573.* Dubium *juris* hîc intelligitur opinio, quæ communiter ab auctoribus ut solide probabilis admittitur. Lig. *l. c. n. 573, 596, 600, Hom. ap. tract. 16 n. 91, 139.* Cfr. *Tract. de Sacr. Pœnit. n. 67 in fine.*

9. Quid est approbatio; in quo differt a jurisdictione?

R. Approbatio est authenticum Episcopi iudicium, aliquem sacerdotem idoneum esse ad audiendas confessiones. Proprie in eo differt a jurisdictione, quod per istam sacerdoti, qui idoneus iudicatur, facultas confessiones audiendi tribuitur. Quia vero Episcopi nostris temporibus eodem actu approbationem et jurisdictionem concedere solent, hæc duo nomina promiscue usurpantur.

10. 1. Cujusnam Episcopi requiritur approbatio, ut quis valide audiat confessiones. 2. Quid inde efficitur quoad confessarium et pœnitentem?

R. Ad 1um Requiritur et sufficit approbatio seu jurisdictio ab Episcopo illius loci, ubi confessio instituitur. Lig. *n. 548, Tract. de Sacr. Pœn. p. 247.*

Ad 2um Efficitur, ut confessarius in administrando et pœnitens in suscipiendo Sacramento Pœnitentiæ constringantur jurisdictione seu facultatibus, quas confessarius accepit ab Episcopo loci, ubi fit confessio. Cfr. *n. 57.*

11. In quibus locis confessarii nostræ diœcesis confessiones audire possunt?

R. Per se *valide* confessiones excipiunt in omnibus locis nostræ diœcesis; ut autem *licite* agant, requiritur consensus

eorum quorum interest, saltem in locis ad quæ missi non sunt.

In aliena diœcesi nihil valent, nisi ab illius diœcesis Ordinario jurisdictionem acquisierint. Excipitur tamen *parochus*, qui extra diœcesim audire potest *suos subditos*; ratio est quod jurisdictionis ordinaria et voluntaria seu gratiosa ubique locorum in proprios subditos exerceri potest. Cfr. Syn. Diœc. p. 44, Tract. de Sacr. Pœn. n. 69, Ben. XIV Instr. can. 86 n. 7.

12. Quamdiu durat jurisdictionis?

R. 1. Jurisdictio **ordinaria** perseverat quamdiu possideatur dignitas, officium vel beneficium, cui annexa est. Amitti tamen potest quoad validum aut licitum ejus usum per excommunicationem et suspensionem. Cfr. Tract. de Sacr. Pœnit. n. 70.

2. Jurisdictio **delegata** in nostra diœcesi omnibus *qui annuo examini subjacent*, ex generali regula arctata est „inter tempus quod decurrit ab uno ad aliud examen; ita quidem, ut pro illis, qui examini adfuerint, jurisdictionis eo ipso protrahatur, quamdiu alia eis sententia Ordinarii non significetur: eorum vero qui absque venia Ordinarii, ad examen non accesserint, jurisdictionis omnis expiret post mensem a peracti annui examinis tempore, nisi Ordinarius ipse, re cognita, aliter disponat.” Conc. Prov. p. 317.

3. Jurisdictio, approbatio et facultates, sub clausula **usque ad revocationem** concessæ, perdurant, donec ab Ordinario expresse revocentur, pro iis, qui in diœcesi nostra domicilium retinent. Qui vero, postquam ejusmodi jurisdictionem acquisivit, in aliena diœcesi domicilium vel quasi-domicilium obtinuerit, ipso facto hanc jurisdictionem amittet, nisi disertis verbis aliud ab Ordinario indultum fuerit. Quodsi domicilium ad nostram diœcesim rursus transtulerit, nova jurisdictionis novæque facultates impetrandæ erunt; in quarum supplica exhibendæ sunt litteræ testimoniales sive commendatitiæ Episcopi vel Ordinarii loci, sub cujus jurisdictione interea domicilium vel quasi-domicilium habuit. Syn. Diœc. p. 116.

13. Quid est absolutio 1. **directa**, 2. **indirecta**, 3. **absoluta**, 4. **ad reincidentiam**?

Præn. Quamvis confessarii habeant jurisdictionem particularem seu limitatam, sunt circumstantiæ, in quibus confessa

rius simplex (*), imo quivis sacerdos quoslibet absolvere potest ab omnibus peccatis et censuris (n. 46): quæ absolutio tunc quandoque est tantum *indirecta*, aut *ad reincidentiam*.

R. Ad 1um Absolutio est **directa et per se**, quando sacerdos absolvens jurisdictionem habet in peccata, quæ pœnitens cum vera dispositione confessus est.

Ad 2um Absolutio est **indirecta et per accidens**, si pœnitens non tantum a peccatis expressis, in quæ confessarius jurisdictionem habet, absolvitur, gratiamque justificantem consequitur, sed vi gratiæ sanctificantis remissionem acquirit *aliorum quoque peccatorum*, quæ aut sine culpa omisit, aut in quæ exposita confessarius non habet jurisdictionem. Peccata indirecte remissa postea confessario debita facultate instructo exponi debent. Suarez *De pœn. disp.* XXX.

Ad 3um Absolutio dicitur **absoluta**, si pœnitenti nullum adimplendum onus remanet, nisi quod ex natura peccati expositi sequitur.

Ad 4um Absolutio **ad reincidentiam** est, quando pœnitenti a censura absoluto imponitur onus, si impedimentum quo retinetur cessaverit, adeundi Superiorem vel alium confessarium legitima facultate instructum, sub pœna in eandem reincidendi censuram. Reincidentia non contingit sine culpa. Lig. *lib.* VII n. 125, Cfr. Tract. de cens. p. 18.

(*) *Nota.* Confessarius simplex intelligitur, qui in casus reservatos nullam habet jurisdictionem, aut saltem, qui non habet jurisdictionem in casum quem pœnitens confitetur.

CAPUT I.

De reservationis natura et fine atque de reservandi potestate,
n. 14—18.

14. Quid est casuum reservatio?

R. Est restrictio seu limitatio jurisdictionis confessarii. Efficit, ne a certis peccatis vel censuris possit absolvere, salva ejus facultate ad reliqua. *Lig. lib. VI n. 578, Hom. ap. tract. 16 n. 128.*

Nomine *casuum reservatorum* intelliguntur tum peccata tum censuræ, uti notat D'Annibale *Summa theol. mor. t. I § 347 (16).*

15. Quomodo reservatio differt a censura?

R. Censura, quum sit pœna primario statuta ad emendationem delinquentis, istum directe afficit; casuum autem reservatio, quæ est mera restrictio jurisdictionis, confessarium directe afficit, et pœnitentem indirecte tantum, quatenus nempe confitetur ei ejus jurisdictio est restricta. Ex quo efficitur, ut ignorantia reservationis ab ea non eximat, ideoque censuræ reservatio non tollatur eo quod sola reservatio ignoretur. *Cfr. n. 22, Tract. de cens. p. 14 sq.*

16. Ob quos fines atrociora et graviora crimina Superioribus reservantur?

R. 1. Ut fideles ex difficultate absolutionem obtinendi malitiam ejusmodi peccatorum magis percipiant ab iisque committendis deterreantur.

2. Ut qui hujusmodi criminibus obnoxii sunt accipiant a Superioribus pœnitentias, monita et remedia opportuniore, quæ nonnisi a prudentibus applicari expedit. *Lig. n. 581. Idem insinuat Conc. Trid. sess. 14 cap. 7: „Magnopere ad christiani populi disciplinam pertinere sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam et graviora crimina non a quibusvis sed a summis dumtaxat sacerdotibus absolverentur.”*

Ut prior finis obtineatur, necesse est casus reservados populo esse notos. Quapropter non tantum maxime sæpe expedit

pœnitenți manifestare peccatum expositum esse reservatum, sed etiam conducit in catechismis et concionibus proponere casus, de quibus sine scandalo disserere possumus, addendo, peccata ista tantæ esse malitiæ ut sine speciali S. Pontificis aut Episcopi facultate confessarius ab iis absolvere nequeat. Tract. de cens. p. 118.

Ut alterum finem assequantur, debet tum Superior tum confessarius delegatus pœnitentem severius corripere, specialia remedia contra relapsum præscribere ac graviolem imponere pœnitentiam sacramentalem.

17. Proba Ecclesiam habere potestatem quosdam casus Superioribus reservandi.

R. Fide certum est, Ecclesiæ competere potestatem quosdam casus superioribus iudicibus reservandi, eamque reservationem vim habere non tantum in foro externo, sed etiam in foro interno.

Prob. 1. Ex Concilio Trid. quod *sess. 14 cap. 7 de pœnit.* dicit: „Merito Pontifices Maximi pro suprema potestate, sibi in Ecclesia universa tradita, causas aliquas criminum graves suo potuerunt peculiari iudicio reservare. Neque dubitandum est, ... quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen non in destructionem, liceat pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reservationem, consonum est, divinæ auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere.” Et *ibid. can. 11*: „Si quis dixerit, Episcopos non habere jus reservandi sibi casus, nisi quoad externam politiam, atque ideo casuum reservationem non prohibere, quo minus sacerdos a reservatis vere absolvat; anathema sit.”

2. Ex *natura Sacramenti Pœnitentiæ*, quod iudicii instar a Christo institutum est, ideoque requirit ut sacerdos absolvens ab Ecclesia jurisdictionem acceperit. Id docet idem Conc. Trid. *l. c. cap. 6*: „Absolutio sacerdotis ... non est solum nudum ministerium ... declarandi remissa esse peccata, sed adinstar actus iudicialis, quo ab ipso velut a iudice sententia pronuntiatur.” Ut autem iudices civiles sæpe jurisdictionem tantum

habent in certa loca, personas et causas, ita Ecclesia confessariorum jurisdictionem restringere potest non tantum ad loca et personas determinatas, sed etiam ad certas causas, quando bonum Ecclesiae animarumque salus id videtur requirere. Ben. XIV *De Syn. Diœc. lib. V cap. 4*. Vide Conc. Prov. p. 158, Vecchiotti *Inst. can. t. I p. 202 sq.*

Quapropter damnata est a Pio VI in bulla *Auctorem fidei* prop. 44 *Synodi Pistoriensis*: Propositio synodi asserens „reservationem casuum nunc temporis aliud non esse quam improvidum ligamen pro inferioribus sacerdotibus, et sonum sensu vacuum pro pœnitentibus assuetis non admodum curare hanc reservationem”, declaratur: „falsa, temeraria, male sonans, perniciosa, Concilio Tridentino contraria, superioris hierarchiae potestatis læsiva.” Vide etiam prop. 45. Cfr. Denzinger *Enchiridion n. 1407, 1408*.

18. Quibus competit potestas casus reservandi?

R. Competit Ecclesiae Superioribus, qui habent potestatem jurisdictionis *ordinariae* in foro *externo* (n. 3 et 6). Ratio est, quod illi soli jurisdictionem restringere possunt qui eam valent concedere. Hanc facultatem itaque habent:

1. S. Pontifex in tota Ecclesia. 2. Episcopi in suis diœcesibus. 3. Superiores Regularium in suis Ordinibus: isti enim in suos subditos jurisdictione quasi-episcopali pollent; sed casus reservare tantum possunt ad normam restrictionis factae a Clemente VIII. Vide Lig. *lib. VI n. 583*. Cfr. Tract. de cens. p. 117.

Nota. Parochis hæc potestas non tribuitur, quippe qui non habeant jurisdictionem pro foro *externo*. Imo AA., qui iis hanc facultatem concedunt eo quod in foro interno pollent jurisdictione *ordinaria*, addunt, non esse usu receptum, ut ea facultate utantur. Præterea eorum reservatio esset inutilis, et irrita: etenim Episcopi solent una cum approbatione confessariis jurisdictionem dare; quum autem parochorum jurisdictio Episcopi subsit imperio et hic invitis parochis confessarios deputare possit, restringere nequeunt jurisdictionem quam confessarius ab Episcopo accepit. Cfr. Ben. XIV *De Syn. Diœc. lib. V cap. 4 n. 2*, Syn. Diœc. Buse. p. 44.

CAPUT II.

De divisione casuum reservatorum. n. 19—22.

19. *Quomodo casus reservati dividuntur ratione 1. Superioris reservantis, 2. objecti, 3. modi reservationis?*

R. Ad 1um Ratione **Superioris reservantis** sunt *pontificii* seu *papales*, *episcopales* aut *regulares*, prout S. Pontifex, Episcopi aut Superiores Regularium *suo* iudicio quosdam casus reservant.

Nota. Dicitur: *suo iudicio*; quia casus a R. Pontifice vel a jure Episcopis reservati audiunt episcopales ex jure pontificio vel ex jure communi iis reservati. Quinam isti sint, vide n. 25.

Ad 2um Ratione **objecti**. Alii casus sunt *peccata reservata*, quando ipsa peccata, sine censura, *propter se* seu *ratione sui* ideoque *directe* reservantur, ut sunt plerique casus episcopales. Alii sunt *censuræ reservatae*, si censuræ peccatis annexæ directe reservantur, et propter censuras ideoque *indirecte peccata*; *cujusmodi* sunt fere omnes casus papales. Vide n. 21.

Ad 3um Ratione **modi reservationis** alii sunt *simpliciter* seu *modo ordinario*, alii *specialiter* seu *speciali modo* Superioribus reservati.

20. *Potestne Episcopus casum S. Pontifici jam reservatum etiam sibi reservare?*

R. Idem casus, sive est peccatum sive est censura, S. Pontifici jam reservatus, ab Episcopo vel alio Prælato inferiore reservari nequit; imo quando Episcopus sibi aliquem casum reservavit et S. Pontifex postea eundem sibi reservat, eo ipso cessat reservatio Episcopi. Suarez *De pœnit. disp.* 31 *sect.* 4 n. 26, De Lugo *De pœnit. disp.* 20 *sect.* 9 n. 150, 151, Ben. XIV *De Syn. Diœc. lib.* V *cap.* 5 n. 4. Qua de causa *Syn. Diœc. Buse.* p. 46, postquam enumeravit tres primos casus episcopales hæreseos, apostasiæ et homicidii, adjungit: „Hæc crimina tunc tantummodo episcopali nostræ sententiæ reservare volumus, cum excommunicatio seu reservatio papalis ob ignorantiam cen-

suræ vel aliam quameumque causam contracta non fuerit.”

Hæc tamen non obstant, quominus crimen, contra quod censura S. Pontifici reservata jam lata est, insuper alia censura Episcopo reservata puniatur, uti statuitur in Syn. Diœc. p. 45: „Absolutionem complicitis, quæ per decreta Apostolica sub pœna *excommunicationis* ipso facto incurrendæ et S. Pontifici reservatæ interdicta est, nos insuper sub pœna *suspensionis* itidem latæ sententiæ prohibemus.” Quia contra idem peccatum statuta est reservatio diversa, nempe ratione *pœnæ*, ideo non est idem casus reservatus. Cfr. Lig. *lib.* VII n. 28, Tract. de cens. p. 10, 125 sq.

21. Quomodo potissimum differunt casus S. Pontifici reservati a casibus Episcopo reservatis?

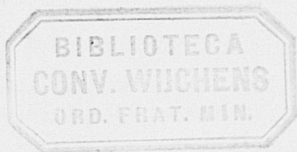
R. Casus papales fere omnes sunt censuræ reservatæ, duobus tantum exceptis (n. 23); casus autem episcopales ut plurimum sunt peccata sine censura reservata. Sequitur, ut casus *papalis*, ob censuram reservatus, non sit aut non maneat reservatus, si censura ob ejus ignorantiam vel aliam causam non sit contracta aut a Superiore sit ablata. Hoc autem non valet pro casibus, quos Episcopus *jure particulari* sibi reservavit. Etenim sola ignoratio reservationis non eximit a reservatione (n. 22); imo ex sententia, quam S. Alphonsus *lib.* VI n. 581 *Dub.* 2 dicit veriore, neque casus episcopalis, cui annexa est excommunicatio, eximitur a reservatione, etiamsi delinquens ob ignorantiam censuræ excusetur a censura. Cujus sententiæ hæc datur ratio: quia in episcopalibus, quibus censura est annexa, principaliter et per se reservatur peccatum eique annectitur censura, ut peccantes fortius ligentur et per duplicem reservationem a peccando absterreantur. Hoc tamen applicandum non est casibus, qui a R. Pontifice vel a jure Episcopo sunt reservati (n. 25). Cfr. Marc n. 1771, Scavini *t.* IV n. 114, Piat *Princ. theol. mor. t.* II p. 280 (2).

22. Quæritur num ignorantia solius reservationis excuset a reservatione.

R. 1. Non excusat, si casus ob censuram est reservatus. Ratio est, quod qui consentit in pœnam principalem (censuram) implicite etiam consentit in omnes ejus effectus, licet istos ignoraverit. Lig. *l. c.* n. 580.

2. Neque excusat si peccatum directe ratione sui est reservatum. Ita sententia communissima apud Lig. *n.* 581. Vide *Elench. Quest. ref. n.* 83. Ratio est, tum quod reservatio non est pœna sed remedium peccati et restrictio jurisdictionis, quæ non pœnitentem sed confessarium directe afficit, — tum quod, quamvis ob ignorantiam cesset prior finis reservationis, non cessat posterior, qui est, ut pœnitentes a Superioribus accipiant pœnitentias, monita et remedia opportuniora. (*n.* 16). Cfr. Sanchez *De matr. lib.* IX *disp.* 32 *n.* 18, De Lugo *l. c. n.* 9, La Croix *lib.* VI *part.* 2 *n.* 1608, Aertnijs *lib.* VI *n.* 240, Scavini *t.* IV *n.* 114, Marc *n.* 1771, D'Annibale *t.* I § 343 (36). De contraria sententia vide Haine *Theol. mor. t.* III *p.* 316 *sq.*, Palmieri *Opus theol. t.* V *n.* 725 *sq.* et *p.* 855 *sq.*

Nota. Reservatio tamen videtur statui posse ut pœna in odium alicujus criminis, ita ut aliquis a reservatione ob ejus ignorantiam excusetur, si in ipso actu reservationis significetur, eam *tanquam pœnam* decerni. Ita Palmieri *l. c. n.* 732 (a). Quare dicit Lehmk. *n.* 407 (6), indubie reservationem statutam quoad *falsam accusationem sollicitationis* esse pœnalem, ideoque probabiliter non incurri ab ignorante. Ben. XIV enim in Const. *Sacramentum Pœnitentie* expresse dicit: „ut tam detestabile facinus *metu magnitudinis pœnæ* coërceatur” etc. Cfr. Tract. de cens. *p.* 168.

CAPUT III.

De casibus S. Pontifici et nostro Episcopo reservatis. n. 23—36.

23. *Quinam casus jure hodierno R. Pontifici sunt reservati?*

R. 1. Duo sunt peccata directe sine censura R. Pontifici reservata:

a) Falsa apud judices ecclesiasticos denuntiatio confessarii innoxii de sollicitatione ad turpia, sive aliquis ipse denuntiationem facit, sive procurat ut ab aliis fiat. Ita in Ben. XIV Const. *Sacramentum Penitentiae* 1 Junii 1741.

b) Acceptatio donorum a Regularibus (qui nempe vota *solemnia* emiserunt) utriusque sexus, *donec restitutio facta sit*. Intelliguntur dona prorsus *liberalia*, religiosis graviter prohibita a Clemente VIII, dummodo valorem 10 francorum excedant; si non excedunt 54 francos, potest ante restitutionem realiter factam absolutio dari a S. Pœnitentiaria. Lig. n. 580, *Hom. ap. tract.* XIII n. 8, 9. Cfr. Aertnijs *lib.* VI n. 238, Marc n. 1772, *Tract. de cens. p.* 122 sq.

Nota. Iste casus itaque eatenus tantum est reservatus, quatenus pœnitens a S. Pontifice absolutionis incapax declaratur quamdiu *realiter* non restituerit.

Quod nemo confessarius, quamvis amplissimam in casus reservatos habeat facultatem, absolvere potest a peccato mortali externo contra castitatem *complicem* in eodem secum peccato, — non est proprie casus reservatus. Omnes enim confessarii generatim ab isto peccato absolvere possunt, atque solus excipitur confessarius complex. Cfr. *Tract. de cens. p.* 149 sq., Godschalk *De cens. in part. p.* 45 sq.

2. **Censuræ** latæ sententiæ, R. Pontifici hodie *specialiter aut simpliciter* reservatæ, sunt quæ aut primum a Concilio Trid. sunt statutæ, aut inflictæ per Const. *Apostolicæ Sedis anni* 1869, aut post hanc indictæ. Quas vide in *Tract. de cens. a p.* 50 et Godschalk *l. c.*

24. *Explica casum S. Pontifici speciali modo reservatum falsæ denuntiationis.*

R. Pontifex Ben. XIV, anteriora decreta etc. approbans et confirmans, in Const. *Sacramentum Pœnitentiæ* 1 Junii 1741 denuo mandavit, ut Ordinariis locorum denuntiarentur omnes et singuli sacerdotes, qui aliquem pœnitentem vel in actu confessionis vel ante vel immediate post confessionem, vel occasione aut prætectu confessionis, vel etiam extra occasionem confessionis in confessionali, sive in alio loco ad confessiones audiendas destinato aut electo, cum simulatione audiendi ibidem confessionem, ad peccata contra castitatem sollicitare vel provocare quocumque modo tentaverint. De peccato ejusmodi sollicitationis et de obligatione denuntiandi sollicitantes vide Tract. de cens. p. 156 sq., Godschalk l. c. p. 112 sq.

Ne autem improbi homines inde ansam sumerent innoxios sacerdotes apud ecclesiasticos judices falso sollicitationis insimulandi, decrevit Ben. XIV in eadem Constitutione § 3: ut quæcumque persona, quæ execrabili hujusmodi flagitio se inquinaverit, aut per seipsam innocentes confessarios calumniando aut procurando ut id ab aliis fiat, a quocumque sacerdote, excepto mortis periculo, spe absolutionis obtinendæ, quam Nobis reservamus, perpetuo careat.

25. *Quinam casus jure communi aut particulari Ordinario nostro sunt reservati?*

R. 1. **Jure communi:** Censuræ pontificiæ, quæ in Const. *Apostolicæ Sedis* Ordinariis locorum reservatæ declarantur; ejusmodi signanter sunt tres excommunicationes, de quibus *ibid. tit. III.* Cfr. Tract. de cens. p. 90 sq. Hisce ex decreto S. C. Conc. 25 Maii 1893 annumeranda est excommunicatio, cui subjacent laici bibliopolæ vel mercatores, qui Missarum eleemosynas colligunt, et sacerdotibus, quibus eas celebrandas commitunt, non pecuniam, sed libros aliasve merces rependunt, — item laici, qui acceptas a fidelibus vel locis piis eleemosynas Missarum tradunt bibliopolis, mercatoribus, aliisque earum collectoribus. De sensu hujus decreti vide N. Rev. théol. t. XXV p. 354 sq. De casibus papalibus *occultis* vide n. 47.

2. **Jure particulari:** a) *Decem majora crimina*, quæ in Syn.

Diœc. p. 46 Episcopo reservata declarantur. b) *Suspensio* Episcopo specialiter reservata lata in eos, qui complicem in peccato turpi absolvere præsumpserint. *Ibid.* p. 45.

26. Quenam sunt decem graviora crimina Ordinario nostro reservata? Eadem explica.

R. I. **Hæresis**, i. e. error formalis externe prolatus circa fidem vel fidei articulum sufficienter propositum; — item dubium de fide deliberatum et pertinax atque externum.

Itaque non incurrunt casum reservatum timorati ob dubium scrupulosum; neque qui ex neglectu voluntario instructionis vel ex ignorantia mortaliter mala (modo ne sit affectata) erroribus hæreticorum adhærent; neque qui ex metu, sine interno assensu, externe hæresim profitentur, atque ita peccant contra fidei confessionem. Cfr. n. 38.

27. II. Apostasia a fide catholica, a Religione vel ab Ordine.

1. **Apostasia a fide catholica**, i. e. defectio a fide, ita ut religio christiana *penitus* deseratur. Transitus ad Paganismum, Islamismum, Judæismum non videtur requiri: hinc Pantheistæ, Naturalistæ, Indifferentes et hujusmodi alii, qui Christianis accenseri amplius nolunt, in numero apostatarum vere habentur. Cfr. Tract. de cens. p. 50, Godschalk p. 11.

2. **Apostasia a Religione** est criminosa abjectio vitæ monasticæ, quam quis solemniter professus est, cum animo ad regulare institutum non amplius redeundi. Vecchiotti l. c. lib. IV § 12 t. II p. 233.

3. **Apostasia ab Ordine** est quando clericus majoribus Ordinibus initiatus relicto habitu et tonsura clericali sæcularem vitam amplectitur. Vecchiotti l. c. § 11.

28. III. Homicidium directe voluntarium.

Requiritur: a) ut homicidium sit peccatum mortale contra iustitiam; b) ut mors ex causa posita, v. g. ex vulnere, veneno, vere secuta sit; c) ut homicidium sit directe voluntarium. Non incurritur casus reservatus, si mortis causa est imprudentia vel negligentia mortaliter mala. Cfr. Tract. de cens. p. 128 sq.

Nota. Hæc tria crimina tunc tantum constituunt casum Episcopo reservatum, quum excommunicatio, ob quam S. Pontifici reservata sunt, propter ignorantiam censuræ aliamve causam

contracta non fuerit. Syn. Diœc. p. 46. Vide n. 20.

29. IV. Sodomia perfecta a masculis commissa.

Requiritur itaque concubitus duorum masculorum, quorum unus immittit membrum genitale cum seminatione in vas alterius, ut videtur, præposterum. Lig. lib. IV n. 471, Hom. ap. tract. 9 n. 24.

30. V. Bestialitas a masculis patrata, i. e. congressus carnalis viri cum bestia cujusvis sexus cum seminatione intra vas, in quo fit congressus.

31. VI. Incestus a masculis patratus cum persona consanguinea in omni gradu lineæ rectæ et in primo et secundo gradu lineæ transversæ.

Ut hic casus reservatus adsit, requiritur:

Incestus: itaque debet esse copula carnalis cum seminatione in vase naturali mulieris. Pollutiones utrimque excitatæ non efficiunt casum reservatum.

A masculis patratus: hinc non incurritur casus reservatus a muliere complice.

Cum persona consanguinea: non contrahitur ab affinibus, v. g. si verum incestum committit vitricus cum privigna, socer cum nuru, levir cum glore.

In omni gradu lineæ rectæ, v. g. pater cum filia, avus cum filii sui filia.

In primo et secundo gradu lineæ transversæ, v. g. frater cum sorore, avunculus cum nepte, consobrinus cum consobrina.

Insuper requiritur incestus **materialis et formalis.**

Materialis, i. e. verus incestus supra descriptus inter consanguineos designatos patratus. Unde quando quis ex errore putat, se ejusmodi incestum committere, persona autem ei tantum est affinis aut consanguinea ultra gradum secundum lineæ transversæ, casum reservatum non incurrit, quamvis malitiam hujusmodi incestus contrahat coram Deo.

Formalis, isque in quantum est reservatus. Quare qui committit incestum cum persona consanguinea supra memorata, at arbitratur (saltem sine gravi culpa) eam sibi affinem esse, aut consanguineam in gradu tertio lineæ collateralis, casum reservatum non incurrit. Cfr. Tract. de cens. p. 135 sq.

Nota. Observent confessarii, intentionem Superioris reser-

vantis non posse supponi, ut indagatio in ordine ad reservationem vertatur in occasionem scandali poenitentis. Unde hic quoque valet regula: de peccatis carnis confessarius interroget parce, caste et caute. De tribus ultimis peccatis fusius in Tract. de sexto præcepto.

32. VII. Injuriosa legitimorum parentum, patris nempe vel matris, percussio.

Dicitur: 1. **Percussio**, i. e. realis corporis læsio, v. g. ictus, verbera, coniectio in terram, inclusio, propinare venenum. Sed non reservatur læsio per verba, aut affectus, propositum vel intentio lædendi tantum, v. g. irrisio, imprecatio, execratio, minæ intentatæ, irritus conatus lædendi corpus.

2. **Injuriosa**, i. e. injuria, quæ per percussione[m] parentibus infertur, intelligitur ejusmodi, ut sit, attentata qualitate agentis et patientis, mortaliter mala (*). Unde non reservatur justa sui defensio, servato moderamine inculpatae tutelæ, v. g. si filius patrem ex furore vel ebrietate ejus vitam invadentem repellit et percutit in quantum requiritur ad eum reprimendum. Attamen potest casus reservatus contrahi ex percussione quæ procedit ex ira, aut quæ indirecte vel in causa tantum est voluntaria, v. g. si filius solitus in ebrietate parentem percutere, eum iterum ebrius injuriose percutit.

3. **Legitimorum parentum**: ergo non est casus reservatus, si quis percutit parentes suos naturales.

4. **Patris vel matris**: non sufficit igitur percussio avorum, vitrici vel novercæ, soceri vel socrus. Cfr. Tract. de cens. p. 127 sq.

33. VIII. Solemne perjurium vel falsum testimonium in judicio datum coram iudice sive ecclesiastico sive laico vel ejus delegato.

Duplex in hisce disparatus designatur casus reservatus:

1. **Solemne perjurium**. Requiritur itaque: a) perjurium *verum*, cui deest veritas formalis; b) *solemne*, i. e. quod per certam verborum formulam, vel corporalem alicujus rei, v. g. E-

(*) Docet Lig. lib. VII n. 273 quoad excommunicationem ob percussione[m] clericorum: „Quod semper ac percussio existimetur graviter injuriosa ratione reverentiæ clerico debitæ, sufficiet ad censuram quævis percussio levis.” Cfr. Tract. de cens. p. 71.

vangelii, attactum coram legitimo Superiore emittitur. Id autem fieri potest non tantum in iudicio, sed etiam in iuramento fidelitatis, in professione fidei et aliis hujusmodi. Reiffenstuel *lib. II tit. 24 n. 8.*

2. Falsum testimonium in iudicio datum. Requiritur: a) testimonium *formaliter* falsum, b) datum *in iudicio*, i. e. in legitima causæ inter actorem et reum controversæ per iudicem facta discussione et definitione (Vecchiotti *lib. IV § 20 t. II p. 262*). Nihil interest, utrum iudex sit ecclesiasticus an laicus, ordinarius an delegatus, modo sit verus iudex atque ut talis agat; neque requiritur, ut iuramentum de veritate dicenda præcesserit. Quum *iudicii* nomine intelligatur tota rei controversæ discussio a partium citatione usque ad sententiam prolatam (Schmalzgrueber *lib. II tit. 1 n. 3*), casus reservatus contrahitur etiam per falsum testimonium, quod, reo jam citato aut incarcerationato, perhibetur coram *iudice Instructionis*, etiamsi causa finiatur *absolutione ab Instantia*, quippe quæ usu fori pro sententia vel specie definitionis haberi soleat. Vecchiotti *l. c. § 46 p. 307*. Cfr. Resp. ad Q. B. *p. 35, 36.*

34. IX. Adulterium concubinarium, sive adulterantes in eadem sive in diversa domo habitent.

Requiritur verum adulterium concubinarium.

1. Verum adulterium est copula perfecta inter duas personas non conjuges, quarum una saltem tertiæ matrimonio juncta est. Quia vero debet esse adulterium materiale simul et formale, non incurritur casus reservatus, si non conjugatus vivit cum libera, quam conjugatam esse putat. Sin liber vivit cum conjugata, quam liberam esse arbitratur, ille eximitur a reservatione, quia ejus adulterium non est formale; non autem hæc, quum ejus adulterium sit materiale et formale simul.

2. Concubinatus est frequens et continuatus (habituatus vel consuetudinarius) concubitus cum eadem persona, aesi sit ejus conjux (seu uxorio modo exercitus), sive hæc est soluta sive matrimoniali vel alio vinculo ligata. Cfr. Lig. *Hom. ap. tract. 9 n. 11 (*)*.

(*) Concubinatus ex *jure civili* est, quando quis detinet mulierem domi loco uxoris, et habet cum ea carnale commercium. Verum ex *jure ca-*

Adulterium concubinarium est igitur habitus vel consuetudo adulterandi cum eadem persona. A simplici adulterio in eo potissimum differt, quod hoc ut tale indicat actum transeuntem, illud autem statum, habitum seu consuetudinem sic agendi. Nihil autem refert, utrum adulterantes in eadem an in diversa domo habitent. Quomodo vero adulterium concubinarium discerni potest ab adulterio simplici? Certo est concubinarium, si intercedit pactum vel quasi-pactum, v. g. si mulier est mercede conducta vel alitur ad crimen hoc continuo patrandum; sin minus, res dijudicanda est ex lapsuum frequentia et temporis duratione, consideratis simul diversis personarum rerumque circumstantiis. Ita Resp. ad Q. B. p. 36 et Tract. de cens. p. 134 sq. S. Alphonsus *Praxis conf. n.* 70 dicit: „Quinque vices in mense jam possunt malum habitum constituere in aliquo vitio peccati externi, modo inter ipsas aliquod intervallum intercedat. Et in materia fornicationum, sodomiarum et bestialitatum multo minor numerus habitum quit constituere, qui ex. gr. semel in mense fornicaretur per annum, bene hic habitus dici potest.” Cfr. Tract. de Saer. Pœn. n. 96 p. 336.

35. X. Procuratio abortus directe intenta fœtus sive animati sive inanimati, et quæcumque positiva ad abortum cooperatio, effectu secuto.

nonico datur concubinatus, sive quis feminam in propria domo, sive extra illam retinet, si ad eam frequenter accedat ob carnale commercium. In hoc ergo differt concubinatus a simplici fornicatione, quod hæc intervenit etsi quis semel peccet cum muliere soluta; concubinatus vero exposcit frequentiam actus carnalis cum eadem femina. Præterea datur concubinatus, dum intervenit frequens turpis congressus cum determinata femina, quamvis non sit soluta; fornicatio vero nonnisi inter solutos datur. Ita Roncaglia *l. 1 tr. 12 De sexto præc. cap. II Q. 4.* Cfr. Sylvius 2. 2. *Q. 154 art. 2, Bonacina De matr. Q. 4 p. 14 n. 8, De cens. in part. disp. 3 Q. 7 p. 4 n. 1.*

Eodem sensu loquuntur canonistæ: „Concubinatus est illicitus frequentatus seu consuetudinarius concubitus cum femina aliqua soluta in domo sua vel alibi commorante.” Leurenus *lib. III tit. 2 Q. 25.* „Unde concubinatus fornicationi simplici supperaddit solam consuetudinem fornicandi cum eadem.” *Idem lib. V tit. 16 Q. 310.* „Differt concubinatus a simplici fornicatione, quia per unum concubitum fornicarium fit, ut denominetur quis fornicator; ad concubinatum vero consuetudo et actus sæpe repetiti requiruntur.” Pirhing *lib. V tit. 16 n. 76.* „Concubinatus non differt a fornicatione, nisi quod cum eadem femina sæpius committitur idem delictum consummatum.” Pichler *lib. V tit. 16 n. 12.*

Dicitur: 1. a) **Abortus**, i. e. ejectio fœtus immaturi, quem mulier in utero gestat. Abortus distingui debet a partu præmaturo, qui aliquando post septimum a conceptione mensem sine fœtus periculo a medicis perficitur. Elapso septimo a conceptione mense proles est *vitalis* seu *viabilis*, i. e. ad eam perfectionem pervenit ut vitam extra uterum maternum conservare possit.

b) **Procuratio directe intenta**. *Procurare* est aliquid studiose et ex industria quærere, ideoque illud directe et in se velle; quod magis explicite denotatur per verba: *directe intenta*. Diversis mediis abortus procurari potest, ut veneno, medicamento, percussionibus, laboribus. Sufficit etiam voluntarium directum implicitum seu in actu exercito. Ita quidam vocant voluntarium, quando causa veri abortus immediate applicatur, sed ejus effectus, nempe mors prolis, non intenditur. Hinc puella contrahit casum reservatum, quæ medio abortivo utitur ad impediendam infamiam. Ita Tract. de cens. p. 130. Attamen non sufficit sola imprudentia aut negligentia mortaliter mala, v. g. si mulier, quamvis abortum ex gravibus laboribus jam experta sit, eos nihilominus perficit, ut suis victum quæritet; neque si quis mulierem gravidam percudit cum proximo abortus periculo, quem tamen non intendit.

c) **Fœtus sive animati sive inanimati**. Requiritur igitur sed etiam sufficit, ut fœtus sit conceptus, licet nondum sit organizatus neque in eo vita appareat. Non incurritur autem, si semen ejicitur aut alio modo conceptio impeditur, neque si ejicitur fœtus jam mortuus.

Notandum, ad casum reservatum contrahendum, non sufficere conamen directum abortus perficiendi; requiritur, ut abortus reapse secuta sit. Id patet ex ultimis verbis: **effectu secuto**, quæ etiam ad procurantes abortum referenda sunt.

2. **Et quæcumque positiva ad abortum cooperatio, effectu secuto**. Itaque etiam cooperantes casum reservatum incurunt, modo cooperatio directe voluntaria sit *positiva*, et abortus *effectu sequatur*. Ejusmodi *positive* cooperantes sunt, qui mandant, aut scienter consilium, favorem vel opem præbent. Sed casus non contrahitur cooperatione negativa, qualis erit, si quis abortum non impedit, quamvis debeat et facile possit. Cfr. Tract. de cens. p. 91 sq., p. 131, Godschalk p. 103 sq.

Post hunc casum adjungit Syn. Diœc.: **Cujus delicti absolutionem Nobis detinemus, etiamsi delinquens excommunicatione, Episcopo reservata, innodatus non sit.** Ratio est, quod jure communi subjacent excommunicationi Episcopo reservatæ soli procurantes abortum; quorum nomine non veniunt qui consilio, consensu mere cooperati sunt. Cfr. *ll. cc.* Præterea fieri potest, ut excommunicatio ob ignorantiam censuræ non sit contracta et nihilominus vere adsit peccatum Episcopo reservatum. Cfr. Resp. ad Q. B. p. 36, 37.

36. Quomodo differunt casus Ordinario nostro jure particulari reservati ratione ipsius reservationis?

R. Alii sunt *simpliciter* reservati; alii autem *speciali modo*, nempe hæresis, abortus et suspensio ob absolutionem complicis in peccato turpi contracta, item censuræ ab homine particulariter latæ.

CAPUT IV.

De conditionibus et cessatione reservationis. n. 37—45.

37. Quale requiritur peccatum, ut sit reservatum?

R. 1. **Ex jure communi vel consuetudine:** peccatum mortale quoad actum tum internum tum externum, in sua specie consummatum, certo reservatum.

2. **Quoad casus episcopales:** „peccatum debet esse interne simul et externe grave, in sua specie consummatum, undequaque certum, certoque nondum declaratum, et a pubere commissum.” Syn. Diœc. p. 47.

38. Explicantur istæ conditiones.

1. **Mortale.** Hinc peccatum ex natura sua mortale, sed ex inadvertentia, non pleno consensu veniale, eximitur a reservatione. Venialia autem reservare non est in usu Ecclesiæ; atque esset actus fere inutilis, quia non sunt materia necessaria absolutionis. Lig. lib. VI n. 582 Dub. 1, Lugo *De pœn. disp.* 20 n. 12.

2. **Quoad actum tum internum tum externum mortale.** Requiritur peccatum non tantum ex mentis affectu coram Deo mortale, sed etiam *actio externa* graviter legibus injuriosa. Ita sententia verior et communior apud Lig. n. 582 Dub. 3. Quamvis dubitari nequeat, quin Ecclesia possit reservare peccata mere interna, Superiores non intendunt peccata reservare, nisi graviter exterius consummata. Unde casum reservatum non contrahit, qui ex mente vere hæretica actum facit, qui in se hæresim non continet, modo ne pravam suam mentem manifestet. Lugo *l. c.* n. 14.

Attamen non requiritur, ut peccatum *publice*, aliis præsentibus patratum sit; sufficiunt actiones externæ vel verba prolata nemine teste.

3. **In sua specie consummatum.** Peccatum debet esse completum in tantum, in quantum in reservatione exprimitur. Quare si reservatur percussio parentum, non sufficit intentio percu-

tiendi; neque manus filii jam elevata, si a patre declinatur vel reprimatur. Quando reservationi subjacet homicidium directe voluntarium, non sufficit vulnus inflictum, unde mors nullatenus aut ex medicorum tantum imperitia sequitur; neque satis est si vulnus lethale indirecta tantum voluntate est illatum. Lugo *l. c. n. 15.*

4. **Certo reservatum.** Communis est sententia, in dubio tum facti tum juris non esse reservationem. Dubium *facti* adest, quando dubitatur, num peccatum sit commissum, aut num omnes conditiones requisitæ completæ sint, v. g. peccatum sitne mortale an veniale; læsus sitne mortuus ex vulnere inflictio an ex imprudentia vel imperitia medici. Ratio est, quia reservatio, utpote odiosa, est restringenda et stricte interpretanda. Dubium *juris* adest, si dubitatur de legis reservantis existentia, de ejus extensione ad peccatum commissum, item quando utrimque probabiliter controvertitur inter DD., utrum aliquod peccatum sit reservatum necne. Hoc valet in dubio tum positivo tum negativo. Ratio est, tum quod reservatio est strictæ interpretationis, tum quod melior est conditio possidentis, tum quod Ecclesia in casu jurisdictionem probabilem supplet. Lig. *lib. VI n. 600, Hom. apost. tract. 16 n. 142.*

Nota. Si reservatio est certa, at confessarius *privatim* dubitat, num in potestate sibi concessa casus comprehendatur, item num potestas collata jam expiraverit, *de se* absolvere nequit, quia reservatio possidet. Absolutio tamen a casibus episcopalibus generatim valida erit. Rationem vide *n. 40.* Cfr. Marc *n. 1286, D'Annibale t. I § 342 (33).*

39. *Queritur, num cesset reservatio, quando pœnitens a peccato integre exposito a simplici confessario est absolutus ob dubium circa reservationem, si postea reservatio apparet certa.*

R. Affirmat sententia communis, ita ut non amplius teneatur illud exponere confessario debita facultate munito; directe enim absolutus est, ideoque reservatio manet directe ablata. Vide *n. 38.* Præterea quoad casus episcopales expressis verbis dicitur in Syn. Diœc. *p. 47:* peccatum debet esse *certo nondum declaratum.*

Quando autem peccatum confessus est *ut dubie commissum* et postea ut certo patratum agnoscit, debet illud iterum con-

fiteri: id exigit integritas confessionis; sed etiam in hoc casu ablata est reservatio. Lig. n. 600 *Quer.* II, *Hom. ap. l. c. n.* 143.

40. *Queritur, num valeat absolutio, si pœnitens inter alia peccata bona fide confitetur reservata confessario non habenti facultatem ab iis absolvendi.*

R. Affirmat sententia communis et probabilior. Confessarius non potest quidem sine rationabili causa absolvere a non reservatis quin absolvat a reservatis, in quæ potestate caret; habet tamen potestatem in non reservata: unde potest pœnitentem directe absolvere a non reservatis et *indirecte* a reservatis. Sententia hæc potest in praxim deduci, quia in casu Ecclesia jurisdictionem supplet. Ita Lig. n. 596 *Quer.* I, *Hom. ap. tract.* 16 n. 139. Imo quod attinet ad casus *episcopales*, peccata reservata tunc *directe* remittuntur, etiamsi pœnitens non nisi reservata confessus sit, ita ut ea non amplius confiteri teneatur. Id sequitur ex verbis Syn. Diœc. p. 47: „*Valet absolutio a reservatis, si ea pœnitens bona fide confessus est non habenti necessariam potestatem; bona tamen fides pœnitentis non excusat a peccato confessarium, qui absolvere ausus fuerit.*” Ex his habetur solutio quæstionum n. 38 *Nota* et n. 39. Cfr. *Tract. de cens. p.* 143 III.

41. *Queritur, num valeat absolutio et cesset reservatio, si pœnitens bona fide omittit peccatum reservatum confiteri.*

Præn. Dicitur *bona fide*; nam si mala fide omisit, absolutio est invalida, et peccatum certo manet reservatum. Ratio est, quia neque fini reservationis satisfactum est, neque præsumi potest Superior auferre velle reservationem a peccato quod pœnitens mala fide celat. Lig. n. 597, 598.

R. 1. **Absolutio** valet, tum si confitetur habenti facultatem absolvendi a reservatis, quod ab omnibus admittitur, tum si confitetur simplici confessario, uti docet sententia communis et probabilior, quia simplex confessarius retinet potestatem in peccata non reservata (n. 40). Quia pœnitens rite dispositus facit confessionem formaliter integram, peccata exposita directe remittuntur, peccata autem non exposita indirecte tantum; unde debet hæc postea confiteri, si eorum recordatur. Cfr. *Tract. de cens. p.* 141 *sq.*

2. **Reservatio** autem a) certo non cessat, si confessionem

instituit *apud simplicem confessarium*; unde debet pœnitens postea peccatum istud confiteri facultatem habenti, ut obtineat remissionem directam. Lig. n. 596. b) Si vero confessio peracta est *apud confessarium debita facultate instructum*, controvertitur. Affirmat sententia communissima et probabilis, quia Superior præsimitur velle a pœnitente rite disposito omne vinculum et gravamen auferre. Negat sententia probabilior, cujus ratio, valde urgens, est quod reservatio non aufertur, nisi peccatum iudicio Superioris ejusve delegati subjiatur, ut ita finis reservationis obtineri possit. Ita Lig. n. 597, *Elench. qq. ref. XX*. Cfr. Tract. de cens. p. 142 sq.

Quod attinet casus, quos Ordinarius noster sibi reservavit, nullum dubium moveri potest: absolutio valet, sed reservatio non aufertur. Id constat ex Syn. Diœc. p. 47 c): „*Peccata reservata, bona fide in confessione ommissa, non irritant absolutionem, sed detecta deinde exponi debent confessario habenti facultatem ab iis absolvendi.*”

42. *Cessatne reservatio, si peccatum reservatum confessario facultatem requisitam habenti exponitur, sed confessio invalida est?*

R. 1. Si absolutio *inculpabiliter* invalida est, communiter et probabilius affirmatur. Ratio est, quia ita satisfit fini reservationis: etenim pœnitens peccatum subjiat iudicio Superioris vel ejus delegati, atque iste imponit satisfactionem, præbet remedia et absolvit quantum potest. Lig. n. 598 *Quer. III*.

2. Si absolutio *culpabiliter* invalida seu *sacrilega* est, valde probabiliter negatur, quia Superior non præsimitur velle ut subditus ex sua iniquitate commodum capiat; sed longe communius et non sine probabilitate affirmatur, quia hoc etiam casu satisfit fini reservationis. Excipitur tamen absolutio data vi facultatum jubilæi. Lig. n. 598 *Quer. IV*, *Lehm. n. 412*, Tract. de indulg. n. 13.

Itaque dubium est, num reservatio sit sublata, ideoque num possit simplex confessarius ab ejusmodi peccato absolvere; consequenter non absolvat a casibus *papalibus*, nisi habeat justam causam. Lig. n. 573.

A casibus autem *episcopalibus* potest in nostra diœcesi simplex confessarius absolvere; nam ut casus sit reservatus, requiritur

peccatum *undeque* (i. e. ratione juris et facti) *certum*, *certoque nondum declaratum*. Syn. Diœc. p. 47. Cfr. Tract. de cens. p. 139 sq.

43. *Queritur, num reservatus sit casus ab impuberibus commissus.*

R. 1. Si casus reservatus est *ob censuram annexam*, negatur, quia probabilius impuberes non comprehenduntur censuris generaliter latis a jure vel ab homine, nisi exprimantur. Exprimuntur autem in excommunicatione lata contra violantes clausuram monialium et contra percussores clericorum. Lig. lib. VII n. 14, Tract. de cens. p. 7.

2. Si casus est reservatus *ratione sui*, controversitur. At in nostra diœcesi impuberes non incurrunt casum *episcopalem*, nam dicitur Syn. Diœc. p. 47: „Peccatum debet esse *a pubere commissum*.”

44. *Contrahitne reservationem, qui peccatum in sua diœcesi reservatum committit extra diœcesim?*

R. Affirmative; unde in suam diœcesim reversus non potest absolvi a simplici confessario. Ratio est, quod reservatio directe afficit confessarium, cujus jurisdictio restricta est. Lig. lib. VI n. 592. Si vero crimini annexa est censura *a jure* aut *per præceptum generale*, non incurrit quidem censuram (Tract. de cens. p. 9), contrahit tamen reservationem (n. 21).

45. *Queritur, num Religiosi exempti subjaceant reservationi Episcopi.*

R. Negative. Ratio est, quod vi exemptionis confessarii regulares a suis Superioribus accipiunt jurisdictionem pro suis subditis. Id valet quoque pro eorum novitiis et familiaribus, modo isti sint quasi de eorum familia et continui commensales. Lig. lib. VI n. 583, Aertnijs lib. VI n. 239 III. Exceptionem vide in Tract. de cens. p. 122 (2). Cfr. Marc n. 1773, Lehm. t. II n. 403, Tract. de Sac. Pœn. p. 249.

CAPUT V.

De absolute a casibus reservatis. n. 46—57.

46. Quinam possunt a casibus reservatis absolvere ?

R. 1. Potestate *ordinaria*: a) ipsimet reservantes; b) eorum Superiores et successores in eadem potestate.

2. Potestate *delegata* omnes, qui a memoratis Superioribus immediate aut mediate facultatem absolvendi acceperunt (*).

3. In articulo vel periculo mortis potest quilibet *sacerdos*, deficiente confessario approbato, absolvere a quibusvis peccatis et censuris. Sed absolutio a censuris est quandoque ad reincidentiam. Vide n. 54, 56.

4. Insuper in alia necessitate, i. e. in urgenti periculo gravi scandali vel infamiae, aut si valde durum est poenitenti diu in gravi peccato permanere, potest quilibet *confessarius* ex jure communi absolvere a quibusvis peccatis reservatis indirecte et a censuris reservatis ad reincidentiam (n. 55). Ex speciali autem facultate nostri Episcopi omnes confessarii nostrae diocesis in multis circumstantiis directe absolunt a quibuslibet peccatis, et absolute ab omnibus censuris etiam S. Pontifici specialiter reservatis, paucis tantum exceptis (n. 55, 56).

47. In quibus casibus possunt Episcopi absolvere a casibus pontificiis ?

R. 1. *Jure quasi-ordinario* possunt in foro conscientiae suos subditos in sua diocesi absolvere a quibuscumque casibus *occultis* Sedi Apostolicæ simpliciter reservatis. Conc. Trid. *sess. XXIV cap. 6 Liceat, de ref.* Excipiuntur censuræ in Const. *Apost. Sedis* speciali modo reservatæ (**) aut post eam Consti-

(*) *Nota.* Ut confessarii regulares absolvere possint a reservatis sæculares, per se non sufficit ordinaria approbatio excipiendi confessiones sæcularium; sed indigent facultate specialiter delegata. Nec sufficit facultas absolvendi a casibus S. Sedi reservatis, ut absolvere possint a casibus quos Episcopus sibi reservavit. Cfr. *Tract. de cens. p. 24.*

(**) Dicitur in fine istius Constitutionis: „Firmam . . . esse volumus absolvendi facultatem a Tridentina Synodo Episcopis concessam *sess. XXIV*

tutionem R. Pontifici reservatæ; item casus *sine censura* S. Pontifici specialiter reservati (*).

2. *Ex facultate delegata* potest Episcopus noster absolvere ab omnibus peccatis et censuris, etiam R. Pontifici specialiter reservatis. Duo tantum casus excipiuntur: unus casus reservatus *sine censura*, nempe falsa denuntiatio confessarii, et alter casus *ob censuram* reservatus, scilicet excommunicatio, quam confessarius incurrit per absolutionem complicitis in peccato turpi. Duo hi casus jam erant speciali modo R. Pontifici reservati a Ben. XIV in Bulla *Sacramentum Pœnitentiæ* 1 Junii 1741 (Bull. t. I p. 101).

Hæc facultas cum exceptionibus eruitur ex N. 10 quinquennialium nostri Episcopi: „Absolvendi ab omnibus *censuris* etiam speciali modo in Bulla *Apostolicæ Sedis moderatione* diei 12 Oct. 1869 R. Pontifici reservatis, excepta absolutione complicitis in peccato turpi, in locis ubi grassantur hæreses.” N. 20 datur potestas has facultates communicandi. Vide Tract. de cens. p. 22 (1).

48. A quibus censuris absolvere potest simplex confessarius?

R. A censuris *non reservatis*, sive sunt a jure sive per modum mandati generalis latæ. Patet ex *cap. Nuper* 29: „Quia

cap. 6 de ref. in quibuscumque censuris Apostolicæ Sedi hac Nostra Constitutione servatis, iis tantum exceptis, quas eidem Apostolicæ Sedi speciali modo reservatas declaravimus.” Cfr. Godschalk *l. c.* p. 138 et 60 sq., N. Rev. théol. t. XXII p. 392 sq.

(*) S. Pœnit. 7 Nov. 1888 ad I declaravit, a jurisdictione quasi-ordinaria Episcoporum etiam exceptum esse peccatum R. Pontifici *sine censura* speciali modo reservatum. Cfr. N. Rev. théol. t. XXII p. 362 sq.

Nota. Olim tradebatur ut doctrina communis, probabilior et tuta, Episcopos *jure quasi-ordinario* absolvere posse *pro utroque foro* pœnitentes, qui impediti essent personaliter adire S. Sedem, ab *omnibus* papalibus, sive occultis sive publicis. Lig. *lib.* VII n. 89, Godschalk *l. c.* p. 139. Verum hæc doctrina teneri amplius non potest, ut patet ex responso S. C. Inqu. 30 Junii 1886: Tuto amplius teneri non potest sententia docens ad Episcopos aut ad quemlibet sacerdotem approbatum devolvi jurisdictionem casuum et censurarum etiam speciali modo reservatorum, quando pœnitens versatur in impossibilitate personaliter adeundi S. Sedem. Cfr. Tract. de cens. p. 21, 22, Lehm. n. 874, 413, N. Rev. théol. t. XVIII p. 378, 584 sq., t. XXII p. 362. Imo eadem S. C. Inqu. 30 Martii 1892 respondit, „decretum diei 30 Junii 1886 omnino obligare praximque (huic decreto) contrariam tolerandam non esse.” Cfr. N. Rev. théol. t. XXIV p. 391, 392 ad V.

conditor canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi." Censuræ autem per modum mandati generalis æquiparantur censuris a jure. *Lig. lib. VII n. 70, 72.* Non potest autem absolvere a censuris ab homine per mandatum vel sententiam *particularem*, quia natura sua reservatæ sunt ipsi ferenti, ejus Superiori vel successori aut delegato. *Lig. lib. VII n. 72, Tract. de cens. p. 5 et 23 (1).*

49. Quænam potestas continetur in facultate generali absolvendi a quibusvis peccatis et casibus sive S. Pontifici sive Episcopo reservatis?

R. 1. Potestas absolvendi a *censuris* quoque *S. Pontifici ordinario modo* reservatis. Ratio est quod casus pontificii fere omnes reservantur ob censuram iis annexam. Non autem videtur contineri potestas absolvendi a *censuris Episcopo*, etiam simpliciter tantum reservatis; nam casus episcopales non reservantur (aut saltem non principaliter) ob censuram iis annexam. *Lig. lib. VII n. 111, Gury t. II n. 953 ad 4. Cfr. n. 21.* Ita jure communi; jure enim nostro particulari *Syn. Diœc. p. 47* a generali facultate relaxandi casus episcopales excipit solummodo censuras *ab homine particulariter* latis aut alias *specialiter* reservatas.

2. Non continetur facultas absolvendi a peccatis vel censuris *specialiter* reservatis aut a censuris *ab homine particulariter* latis. Unde *S. Officium 27 Junii 1866* decrevit: „In facultatibus... absolvendi ab omnibus casibus *S. Sedi* reservatis exceptos habendos esse casus reservatos in *Bulla Ben. XIV* quæ incipit *Sacramentum Pœnitentiæ*." Quoad censuras id declaravit *Pius IX* in *Const. Apostolicæ Sedis*, ubi post recensitas duodecim excommunicationes speciali modo reservatas subjungit: „Pro ea (absolutione danda a memoratis excommunicationibus) generalem concessionem absolvendi a casibus et censuris sive excommunicationibus *R. Pontifici* reservatis nullo pacto sufficere."

Quare etiam *Syn. Diœc.*, postquam recensuit decem graviora crimina Episcopo reservata, dicit: „Cum alicui potestatem tribuimus relaxandi casus episcopales, sola hac generali concessione non impertimur ei facultatem absolvendi a peccatis hæresis et abortus, quatenus hæc scelera Nobis" (speciali-

ter) „reservata sunt, aut a censuris *ab homine particulariter* latis, aut alias *specialiter* reservatis.” Cfr. Resp. ad Q. B. p. 147—149.

50. Quænam in nostra diœcesi statuta sunt de absolute a peccatis et censuris reservatis ?

R. Revocatis iis, quæ in *Litter. circ.* 11 Junii 1867 n. II (Append. Syn. Diœc.) et in *Communic.* anni 1873 (Coll. I p. 347 et 487) indulta erant, Ordinarius noster 29 April. 1879 statuit ac declaravit :

1. „Parochi cæterique ecclesiarum Rectores, nisi forte aliud in casu particulari expressum sit, ex mente nostra — potestate nempe, quam jure proprio aut delegato per præsentem confirmamus aut de novo conferimus — absolvere possunt ab omnibus peccatis et censuris sive S. Pontifici sive Nobis reservatis, etiam ab hæresi et abortu Nobis specialiter reservatis, ab iis quoque censuris, quæ in Constit. Pii IX *Apostolicæ Sedis* 12 Octobris 1869 S. Pontifici speciali modo reservantur. Excipitur tamen absolutio complicitis in peccato turpi cum cæteris casibus in Bulla Bened. XIV *Sacramentum Penitentiae* S. Pontifici *speciali modo* reservatis. Excipiuntur quoque censuræ *ab homine particulariter* latæ, aut alias (extra casus superius indultos) sive S. Pontifici sive Nobis *specialiter* reservatæ.”

2. „Pari potestate, quantum ad casus reservatos, instructi censentur sacerdotes illi, quibus rei istius respectu, Parochorum instar, generalis quædam facultas vi litterarum institutionis aut jurisdictionis competit seu asserta est.”

3. „Pro reliquis vero sacerdotibus, Sacellanis nempe, Assistentibus et aliis, quibus jurisdictio definito magis modo attribui consuevit, præter casus a Parochorum potestate exceptos duo alia causarum genera in posterum excepta volumus : nimirum omnes et singulas censuras, quæ in Const. Pii IX *Apostolicæ Sedis* S. Pontifici *speciali modo* reservantur; item decem graviora crimina, quæ ad normam Synodi Diœc. Cap. XIII Episcopo reservantur et reservata declarantur.”

„Porro quod in Synodo Diœc. *l. c.* p. 47 de casibus *episcopalibus* nominatim edicatur, eos nempe intelligendos esse sub limitationibus ibidem litt. a—h appositis, illud ipsum præmemo-

ratis censuris Pontificiis, seu primo causarum generi, pari modo applicari volumus. Non tamen intendimus ad censuras illas extendere aliud indultum, quod relate ad casus episcopales Saccellanis et Assistantibus impertiri solet, absolvendi scilicet ad decem vices a peccatis istis." Vide Coll. II p. 106, 107.

51. A quibus igitur casibus absolvere nequeunt diœcesis nostræ 1. parochi vel qui acceperunt quoad casus reservatos jurisdictionem parochialem, 2. saccellani et alii qui non habent jurisdictionem parochialem?

R. Ad 1um **Parochi** absolvere nequeunt:

1. Ab excommunicatione, quam sacerdos incurrit ob absolutionem sui complicitis in peccato turpi.

2. A peccato falsæ denuntiationis, qua quis apud iudices ecclesiasticos falso accusavit confessarium, quod ad turpia sollicitaverit (n. 24).

Nota. Duo isti casus specialiter reservati sunt vi Const. *Sacramentum Pœnitentiæ*; quibus ex eadem Constitutione additur tertius: quod nemo absolvere potest complicem in eodem secum peccato turpi, externo, etc.; verum hic non est proprie casus reservatus. Cfr. n. 23 *Nota*, Tract. de cens. p. 145 sq.

3. A censuris R. Pontifici post Const. *Apostolicæ Sedis* specialiter reservatis, item a censuris Episcopo specialiter reservatis, qualis censura Ordinario nostro speciali modo reservata est *suspensio*, quam incurrit sacerdos, qui absolvit suum complicem in peccato turpi.

4. A censuris, si quæ sint, *ab homine particulariter* latis.

Ad 2um **Saccellani** absolvere nequeunt:

1. A peccatis et censuris, in quæ parochi jurisdictionem non habent. Vide ad 1um.

2. A censuris in Const. *Apostolicæ Sedis* R. Pontifici speciali modo reservatis. Quenam sint, vide Tract. de cens. p. 50 sq., Godschalk l. c. p. 10 sq., Resp. ad Q. B. p. 674 (3).

3. A decem casibus episcopalibus in Syn. Diœc. p. 46, 47 reservatis. Vide n. 26 sq.

52. De facultate quæ saccellanis impertiri solet: absolventi ad decem vices a peccatis Episcopo reservatis, etiam ab hæresi et abortu, quer.:

1. **Quomodo ista facultas intelligenda sit.**

R. Intelligitur facultas dandi decem *absolutiones* a singulis casibus, quamvis plura peccata ejusdem speciei, v. g. plures sodomiae aut plures bestialitates, in eadem confessione exposita sint; imo si pœnitens peccatum aliquod pluries commisit quam confessus est et postea peccata omissa exponit, *iterata* ejusmodi absolutio pro *una* reputatur quod attinet *usum facultatis*. Syn. Diœc. p. 48 c). Qui vero una eademque absolutione a diversis casibus specie distinctis simul absolvit, v. g. a sodomia et bestialitate, respectu utriusque peccati sua facultate semel usus est.

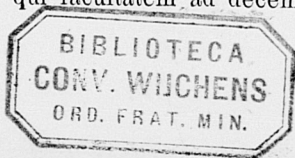
2. Quomodo expletis vicibus, etiam respectu unius casus tantum, nova facultas obtinenda sit; ac quomodo nova facultas impetrata sit intelligenda.

R. Ad novam facultatem impetrandam opus non est, speciatim addere, *pro quo casu* facultas petatur; sufficit hac vel simili formula uti: Impletis vicibus, ad quas facultas absolvendi a casibus Episcopo reservatis, etiam ab hæresi et abortu, mihi quondam benigne concessa fuerat, Illustrissimæ Reverentiæ Vestræ humillime supplico, ut mihi novam facultatem a casibus istis absolvendi concedere dignetur.

Suppone sacellatum, — cui, ut assolet, potestas est concessa ad decem vices absolvendi a casibus episcopalibus, — novam petisse facultatem, quia ab aliquo vel ab aliquibus ex decem casibus jam decies absolvit, aut quia, licet octies vel novies tantum absolverit, prudentius ducit ob instantem frequentiam confessionum nova se facultate instruere. Nova denuo impetrata ad decem vices facultate, potest a singulis casibus decem tantum vices absolvere, ita ut anterior potestas quoad omnes casus ipsi prorsus desierit. Cfr. Resp. ad Q. B. p. 688, 689.

53. Quæritur, num graviter peccet confessarius, qui sine debita facultate absolvit a casu reservato.

R. Affirmative, si absolvat ex gravi negligentia aut ignorantia graviter culpabili. De casibus Episcopo reservatis expresse dicitur in Syn. Diœc. p. 47 d): „Valet absolutio a reservatis, si ea pœnitens bona fide confessus est non habenti necessariam potestatem; bona tamen fides pœnitentis non excusat a peccato confessarium, qui absolvere ausus fuerit.” Quare confessarius, qui facultatem ad decem vices impetravit, accurate adnotet aut

saltem memoria teneat, quoties sua facultate usus sit. Cfr. *n.* 40.

Olim confessarii, præsumentes prætextu alicujus privilegii absolvere a casibus reservatis Papæ vel Episcopis, incurrabant ipso facto excommunicationem S. Pontifici reservatam. *Lig. lib. VI n. 602.* *Hodie* autem viget excommunicatio R. Pontifici simpliciter reservata, in *Const. Apost. Sedis* statuta in præsumentes sine debita facultate absolvere a duodecim excommunicationibus R. Pontifici speciali modo reservatis. Observandum, ista excommunicatione minime feriri eos, qui absolvunt in articulo mortis, in necessitate aut in urgenti periculo gravis scandali vel infamiæ, de quibus *n. 54 sq.* Cfr. *Tract. de cens. p. 26, 68, Godschalk p. 60, 64.*

54. De potestate circa casus reservatos in articulo vel periculo mortis *quer.*:

1. Quinam ab iis absolvere possint.

R. Quivis *sacerdos*, saltem si deest confessarius vel sacerdos approbatus ad casus reservatos. Id statuit *Conc. Trid. sess. XIV cap. 7*: „Ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in Ecclesia Dei semper custoditum fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis; atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusvis peccatis et censuris absolvere possunt.” Quandoque possit simplex sacerdos, licet adsit approbatus, vide *Lig. n. 562, 563, Tract. de Sacr. Pœnit. n. 72 (*)*.

2. Quodnam seu quale mortis periculum intelligatur.

R. Mortis articulus et periculum assimulantur; et sufficit prudens timor, ne quis moriatur sine absolutione aut saltem sine confessione antequam advenerit sacerdos approbatus. „Tale periculum, ait *Lig. n. 561*, censetur adesse in prælio, in longa navigatione, in difficili partu, in morbo periculoso, in eo qui est in periculo probabili incidendi in amentiam.” Cfr. *Godschalk l. c. p. 48.*

(*) *Nota.* S. Inq. u. 29 *Julii* 1891 decedit: „Non sunt inquietandi qui tenent validam esse absolutionem in articulo mortis concessam a sacerdote non approbato, *etiam quando facile advocari seu adesse potuisset sacerdos approbatus*; nec qui tenent validam esse absolutionem in eodem articulo mortis concessam a peccatis reservatis, sive simpliciter, sive cum censura, per sacerdotem non habentem jurisdictionem in reservata, *etiamsi advocari seu adesse facile potuisset sacerdos habens prædictam jurisdictionem.*” Cfr. *N. Rev. théol. t. XXVI p. 309 sq., t. XXX p. 284 sq.*

3. *Num quivis sacerdos tum possit absolvere ab omnibus peccatis et censuris.*

R. Affirmative. Dicit enim Conc. Trid.: „a quibusvis peccatis et censuris”; et Rit. Rom.: „ab omnibus peccatis et censuris quantumvis reservatis.” Vide decretum S. Inq. *sub* 1. Sunt tamen, qui excipiant suspensionem, eo quod Conc. Trid. hanc potestatem dederit, „ne quis hac ipsa occasione pereat.” Cfr. Tract. de cens. p. 26, Gury n. 997. Syn. Diœc. p. 47 b) ait: „In articulo mortis poterit, deficiente approbato, quilibet sacerdos absolvere a peccatis et censuris, *quæ obstant Sacramentorum susceptioni et sepulture ecclesiasticæ.*”

4. *Num absolutio a peccatis et censuris sit directa et absoluta.*

R. 1. Quoad *peccata* sine censura reservata absolutio est directa et absoluta, ita ut pœnitenti, si convaluerit, nulla postea maneat obligatio sistendi superiori vel alii facultatem delegatam habenti. Lig. *lib.* VII n. 91.

2. Quoad *censuras* quascumque absolutio est directa (n. 55); atque quoad censuras *ordinario modo* reservatas est etiam absoluta, sed quoad censuras R. Pontifici *speciali modo* reservatas est *sub pœna reincidentiae*. Unde si quis in articulo mortis ab his posterioribus censuris a simplici confessario absolutus est, tenetur, si convaluerit, stare mandatis Ecclesiæ sub pœna reincidendi in easdem censuras. Quia autem omnes confessarii nostræ diœcesis ex speciali facultate absolvere possunt moribundos et ægrotantes ab omnibus casibus papalibus, duobus tantum exceptis (n. 56), absolutio ab iis data a censuris pontificiis semper erit absoluta. Unus solummodo casus excipiendus est, nempe absolutio impertita ab excommunicatione pontificia et suspensione episcopali incursis ob absolutionem complicitis. Cfr. Syn. Diœc. p. 45, 46.

Nota. 1. Obligatio standi mandatis Ecclesiæ non incumbit iis, qui in mortis articulo absoluti sunt a censuris *simpliciter* reservatis. Ad petitum: „An obligatio standi mandatis Ecclesiæ etiam pro censuris S. Pontifici *simpliciter* reservatis urgeat.” Respondit S. Inq. 30 *Martii* 1892, item 17 *Iunii* 1891: „*Negative.*” Cfr. N. Rev. théol. t. XXIV p. 392, 159.

2. Obligatio standi mandatis Ecclesiæ, iis imposita qui

in mortis articulo absoluti sunt a censuris *specialiter* reservatis, est *sub pœna reincidentie*. Ad quæsitum: „An obligatio standi mandatis Ecclesiæ, a Bulla *Apostolicæ Sedis* imposita, sit sub pœna reincidentie.” Respondit S. Inq. 19 *Aug.* 1891: „*Affirmative*.” Cfr. N. Rev. théol. t. XXIV p. 166.

3. Quid continet obligatio standi mandatis Ecclesiæ? Ad quæsitum: „An obligatio standi mandatis Ecclesiæ, si convaluerint pœnitentes absoluti a censuris S. Pontifici reservatis, idem sonet ac obligatio se sistendi coram S. Pontifice.” Respondit S. Inq. 30 *Martii* 1892, item 19 *Aug.* 1891: „Obligationem standi mandatis Ecclesiæ importare onus sive per se sive per confessarium ad S. Pontificem recurrendi ejusque mandatis obediendi, vel novam absolutionem petendi ab habente facultatem absolvendi a censuris S. Pontifici speciali modo reservatis.” Mandata autem Ecclesiæ eo tendunt ut scandalum reparetur, relapsus præcaveatur, etc. Cfr. N. Rev. théol. t. XXIV p. 316 *sq.*, t. XXX p. 282.

55. Quenam potestas in casus reservados competit simplici confessario extra mortis periculum ex jure communi in casu necessitatis vel gravis incommodi?

R. 1. Quoad **peccata reservata** *ratione sui*:

In periculo gravis scandali vel infamiæ, aut si urget necessitas communicandi vel præceptum annuæ confessionis, aut ne pœnitens diu maneat in peccato mortali, potest quilibet confessarius eum, qui lapsus est in peccatum S. Pontifici sine censura reservatum, directe absolvere a non reservatis et cum iis reservatum *indirecte* remittere. Postea tamen, data opportunitate, tenetur pœnitens S. Sedem, saltem per litteras, aut alium facultate instructum adire, ut directe absolvatur. Lig. n. 585, *Hom. ap. tract.* 16 n. 133, N. Rev. th. t. XVIII p. 585, 588, t. XXIV p. 169, t. XXV p. 651, Aertnijs *lib.* VI n. 245 IV, Marc n. 1778.

2. Quoad **censuras reservatas**:

In iisdem vel similibus casibus (seu, ut dicit S. C. Inq. „in casibus urgentioribus, in quibus Superior adiri et absolutio differri nequeat absque periculo gravis scandali vel infamiæ” — item „si durum valde est pro pœnitente in gravi peccato permanere per tempus necessarium ad petitionem et concessionem facultatis absolvendi a reservatis”) potest quilibet con-

fessarius, injunctis injungendis, *directe* (*) absolvere a quibuscumque censuris (etiam speciali modo) S. Pontifici reservatis; sed tenetur pœnitens (licet habuerit censuras simpliciter tantum reservatas) infra mensem per epistolam sive per confessarium, sive (si intercedit rationabilis causa) per seipsum ad S. Sedem vel ad alium facultatem habentem recurrere sub pœna rein-cidendi in easdem censuras. S. C. Inq. 30 Junii 1886 et 18 Junii 1897 (**). Vide responsa S. Pœnit. 28 Maii 1888, S. Inq. 17 Junii 1891, 19 Aug. 1891, 30 Martii 1892 in N. Rev. théol. t. XVIII p. 378, t. XXII p. 411, t. XXIV p. 159, 166, 317, 392, t. XXV p. 204, Tract. de cens. p. 24.

Controvertitur, num eadem *ex jure communi* applicari possint casibus *episcopalibus*. Vide Lig. lib. VI n. 585, lib. VII n. 92: „Si quis autem”, Lugo *De pœnit. disp.* 20 n. 225, D’Annibale § 349 (41), Marc n. 1284, 1778 *Quer.* 4.

56. Quænam est in nostra diœcesi potestas simplicis confessarii in casus reservatos extra mortis periculum?

R. Simplex confessarius potest in multis specialibus circumstantiis et casibus:

a) Directe absolvere a peccatis Episcopo reservatis, item a suspensione episcopali, quæ tamen reviviscit. Ita ex facultate concessa in Syn. Diœc. p. 48 f), g), h).

b) Absolute absolvere a censuris R. Pontifici etiam speciali modo reservatis. Excipitur tantum excommunicatio ob absolutio-nem compliceis contracta, item peccatum falsæ denuntiationis

(*) Ad quesitum: „An absolutio data in casibus urgentioribus a censuris etiam speciali modo S. Pontifici reservatis, in sensu decreti S. Officii (30 Junii 1886) sit directa, vel tantum indirecta.” Respondit S. Inq. 19 Aug. 1891, item 30 Martii 1892: „*Affirmative ad primam; negative ad secundam partem.*”

(**) „Post decretum 30 Junii 1886, deficiente hac in quæstione theologorum solutione, quæritur: Utrum in casu quo nec infamia nec scandalum est in absolutionis dilatione, sed durum valde est pro pœnitente in gravi peccato permanere per tempus necessarium ad petitionem et concessionem facultatis absolvendi a reservatis, simplici confessario liceat a censuris S. Pontifici reservatis directe absolvere, injunctis de jure injungendis, sub pœna tamen reincidentie in easdem censuras, nisi saltem infra mensem per epistolam et per medium confessarii absolutus recurrat ad S. Sedem.” S. C. Inq. 16 Junii 1897 respondit: „*Affirmative, facto verbo cum SSmo.*” Die vero 18 Junii S. S. Leo XIII hanc resolutionem approbavit. Cfr. Rev. théol. franç. t. II p. 522 sq., Tract. de cens. p. 146 (1).

confessarii; in quos casus nihil aliud potest quam quod secundum dicta n. 55 ex jure communi concessum est. Ita ex facultate 29 April. 1879 impertita. Vide n. 50: „Porro quod”.

Circumstantie et casus ejusmodi sunt:

1. Ubi deest copia habentis facultatem pro reservatis, quilibet confessarius valide absolvit a reservatis sacerdotem, qui debet celebrare ne populus careat Missa die obligationis, vel si Missæ celebrationem omittere non potest sine gravi infamia, obloquio vel sinistris suspicionibus, aut qui tenetur Sacramentum necessitatis administrare. Suspendio autem, ob absolutionem complicitis contracta, reviviscit, atque quam primum potest ad facultatem habentem recurrendum est. Syn. Diœc. p. 48 f) (*).

2. Confessarii in nostra diœcesi approbati a reservatis absolvere insuper possunt:

a) Quoties confessionem audiunt *in ordine* ad Matrimonium aut ad susceptionem S. Viatici, Extremæ Unctionis et Communionis infirmorum (licet non detur per modum Viatici); insuper quoties ægrotus confitetur, quamvis S. Communionem reficiendus non sit (**). Per verba *in ordine* ad significatur confessio etiam iterata, quæ ad hæc Sacramenta suscipienda instituitur. *l. c. ad g).*

b) Quoties confessionem audiunt in locis, in quibus celebratur sacrum *Missionis* exercitium. *Missio* hic latiori sensu sumitur pro quocumque sacro secessu aut spiritali exercitio, etiam illo quod in gratiam certæ classis personarum identidem instituitur. (Coll. II p. 107 II). Item in locis, ubi celebratur *Oratio XL horarum* (etiam pridie Coll. II p. 471 *ad* 5) aut *Jubileum*; item in ecclesia, ubi celebratur *Festum Patroni* loci aut ecclesiæ, ipso solemnitatis die, vel pridie, vel infra octavam ejus Festi. Cfr. Syn. Diœc. p. 48 *ad h).*

57. Potestne confessarius absolvere peregrinum, qui contraxit casum reservatum?

Præn. Peregrini eo ipso quod in aliquo loco confitentur, quoad forum sacramentale legibus illius loci subjiciuntur. Id admittitur ex consensu seu conniventia Episcoporum vel melius

(*) *Nota.* Insuper infra mensem recurrere debet ad S. Sedem. Vide n. 55 *ad* 2.

(**) **Ex** Ordinarii declaratione *ægroti* intelliguntur etiam mente ægri (krankzinnigen). Cfr. Coll. III p. 205.

ex consuetudine universali, consequenter ex voluntate Ecclesiae, quae talem consuetudinem approbando tribuit facultatem, ut habeantur peregrini tanquam incolae loci ubi confitentur. — Confessarii jurisdictio dependet a facultate, quam accepit ab Ordinario loci, ubi audit confessiones; casuum autem reservatio directe afficit confessarium: unde peregrinus absolvi non potest nisi secundum facultates, quas confessarius accepit ab Ordinario loci, ubi confessio instituitur. Vide *n.* 10, 15, *Lig. lib. VI n.* 548, 569, 588, *Tract. de Sac. Pœn. n.* 68 et 69 *p.* 247, 253. Hinc:

R. 1. Peregrinus, qui incurrit casum reservatum ex jure communi, aut reservatum ex jure particulari in loco domicilii et in loco confessionis, non potest absolvi nisi a confessario, qui in istum casum habet specialem facultatem. *Lig. n.* 587, *Lugo l. c. n.* 69.

2. Qui confitetur peccatum non reservatum in suo domicilio sed reservatum in loco confessionis, potest tantum absolvi a confessario, qui in hoc peccatum jurisdictione pollet. *Lig. n.* 588, *Elench. qq. ref.* 86, *Lug. n.* 71 *sq.*, *Suarez De Sac. disp. XXX sect. I n.* 6. Idem valet, si peregrinus peccatum ejusmodi commiserit in aliena diœcesi ubi reservatum est. *Lig. n.* 591.

3. Qui confitetur peccatum in sua diœcesi reservatum, non autem in loco ubi confessionem instituit, potest absolvi a simplici confessario, excepto casu, quo iste noverit, pœnitentem in alienam diœcesim transmigrasse in fraudem legis. Quae fraus probabilius adest, si transmigratio fit ob finem principalem obtinendi absolutionem vitandique judicium proprii pastoris. *Lig. n.* 589. Cfr. *Tract. de cens. p.* 23, *Lehm. n.* 484.

Nota. Quod attinet ad *censuras* in diœcesi pœnitentis tantum reservatas, docet *Lig. n.* 590, potestatem absolvendi melius negari. „Ratio est, quod tota facultas simplicis confessarii absolvendi a censuris habetur *ex cap. Nuper 29 de sent. excom.*, ubi dicitur simplex confessarius non posse absolvere a censuris, quando sunt reservatae.” Alii, qui affirmant, simplicem confessarium ab hujusmodi censura peregrinum absolvere posse, utique excipere debent censuram *ab homine particulariter* latam, a qua absolvere potest solus Superior qui eam tulit, aut ille, cui specialem facultatem dedit. Cfr. *n.* 48—51.

